

[Karlskov Jensen.]

fordi man havde den opfattelse, at det var faktisk en lovgivning, der først og fremmest sigtede på disse ulykkelige mennesker. Nu gør man denne ret til noget mere alment, og jeg vil tro, at det vil få den virkning, at der måske også bliver flere af den kategori, der søger denne udvej. Man har bl. a. i England en lovgivning, der minder om den, som bliver foreslået her, og mig bekendt foreligger der ikke oplysninger, der taler imod at gå til en mindre restriktiv lovgivning.

Jeg skal kun gøre disse bemærkninger, men vil gerne i udvalget se på en række enkeltheder, som mere egner sig til udvalgsarbejde. Jeg håber så, at vi måske også kan få nogle af de erfaringer forelagt i udvalget, som man har høstet de steder, hvor man har haft en sådan lovgivning.

Else-Merete Ross: I betænkningen fra 1964 om sterilisation og kastration gik et mindretal ind for, at myndige, psykisk normale personer uden særlige formaliteter skulle have adgang til at hindre svangerskabs opståen bl. a. ved sterilisation. Der skete på flere område ganske betydelige fremskridt ved gennemførelse af loven i 1967, men ministeren tilsluttede sig betænkningens udvalgets flertal og fastholdt, at adgangen til sterilisation ikke burde være fri.

Det radikale venstres ordfører, hr. Niels Helveg Petersen, gik dengang ind for at forlade princippet om, at der skulle gives tilladelse til sterilisation. Han ønskede at vende lovens princip om, så der i princippet var en fri adgang, dog således at sterilisation kunne afslås, hvis tungtvejende årsager talte imod. Han var enig med flertallet og også med ministeren i, at sterilisation var et alvorligt indgreb, men netop derfor måtte man gå ud fra, at sterilisation kun ville blive søgt i de tilfælde, hvor ansøgeren virkelig mente, at det ville være en væsentlig lettelse at blive steriliseret. Ligesom mindretallet mente han, at faren for misbrug ikke var særlig nærliggende. Ministeren sagde — det er nu næsten på dato 6 år siden — at han fandt det betænkeligt at give principiel ret til at lade sig sterilisere.

„For at undgå, at for mange skal fortryde, bør man nok have sikkerhed for, at operationen kan foretages på en sådan

måde, at der er stor, stor sandsynlighed for, at forplantningsevnen kan generhverves,“ sagde ministeren, (Folketingstidende 1966-67, 2. samling, sp. 942).

I bemærkningerne til lovforslaget har jeg ikke fundet oplysninger om, at der er stor sandsynlighed for, at forplantningsevnen kan generhverves, men jeg har læst artikler, der tyder på, at teknikken kan forbedres, så det oftere end nu bliver muligt. Det er altså ikke dette forhold, der har fået ministeren til at skifte standpunkt, vel snarere den bemærkning i samme afsnit, hvor ministeren siger, at han er enig i, at man fra myndighedernes side ikke skal blande sig mere i folks egne anliggender, end nødvendigt er.

Sterilisation er én blandt mange former for familieplanlægning, som man kan vælge. For mandens vedkommende skulle det et par måneder efter indgrebet være 100 pct. effektivt, for kvinden vel med det samme. Det er altså en måde at undgå et uønsket barn, som udelukker den stærkt kontroversielle abortløsning. Der er derfor god grund til at fremsætte dette lovforslag umiddelbart efter lovforslaget om svangerskabsafbrydelse.

Ministeren har ansat én aldersgrænse for, hvornår en person har ret til at blive steriliseret, og en anden for, hvornår der kræves særlig tilladelse dertil. Kunne vi ikke opgive dette formynderi og sætte én grænse, nemlig myndighedsalderen? Jeg forstod på fru Helle Degn, at hun i hvert tilfælde ikke var fremmed over for denne tanke.

Vi finder det absolut nødvendigt, som det også er foreslået, at den, på hvem indgrebet skal foretages, af en læge grundigt skal vejledes om indgrebet beskaffenhed og direkte følger og om den risiko, der kan være forbundet med indgrebet.

I modsætning til, hvad der er reglen efter gældende lov, skal der ikke indhentes erklæring fra ansøgerens ægtefælle eller samlever. Det svarer til abortloven: manden sætter man helt ud af spillet. I abortloven såvel som i sterilisationsloven synes jeg man skal gøre, hvad man kan for at hindre en kvinde i at handle efter pres mod sit eget ønske. Når man i denne situation ikke indhenter erklæring fra manden, kan man risikere at hindre ham i at påtage sig risikoen ved sterilisation, som man så smukt giver ham mulighed for i § 3, stk. 2, hvis han er under